

Μείωση Απωλειών Τροφίμων- Η περίπτωση του Δήμου Χαλανδρίου

Α. Μπάρκα, Ε. Δεσιώτου, Κ. Παπαδοπούλου και Γ. Λυμπεράτος
Δήμος Χαλανδρίου και Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

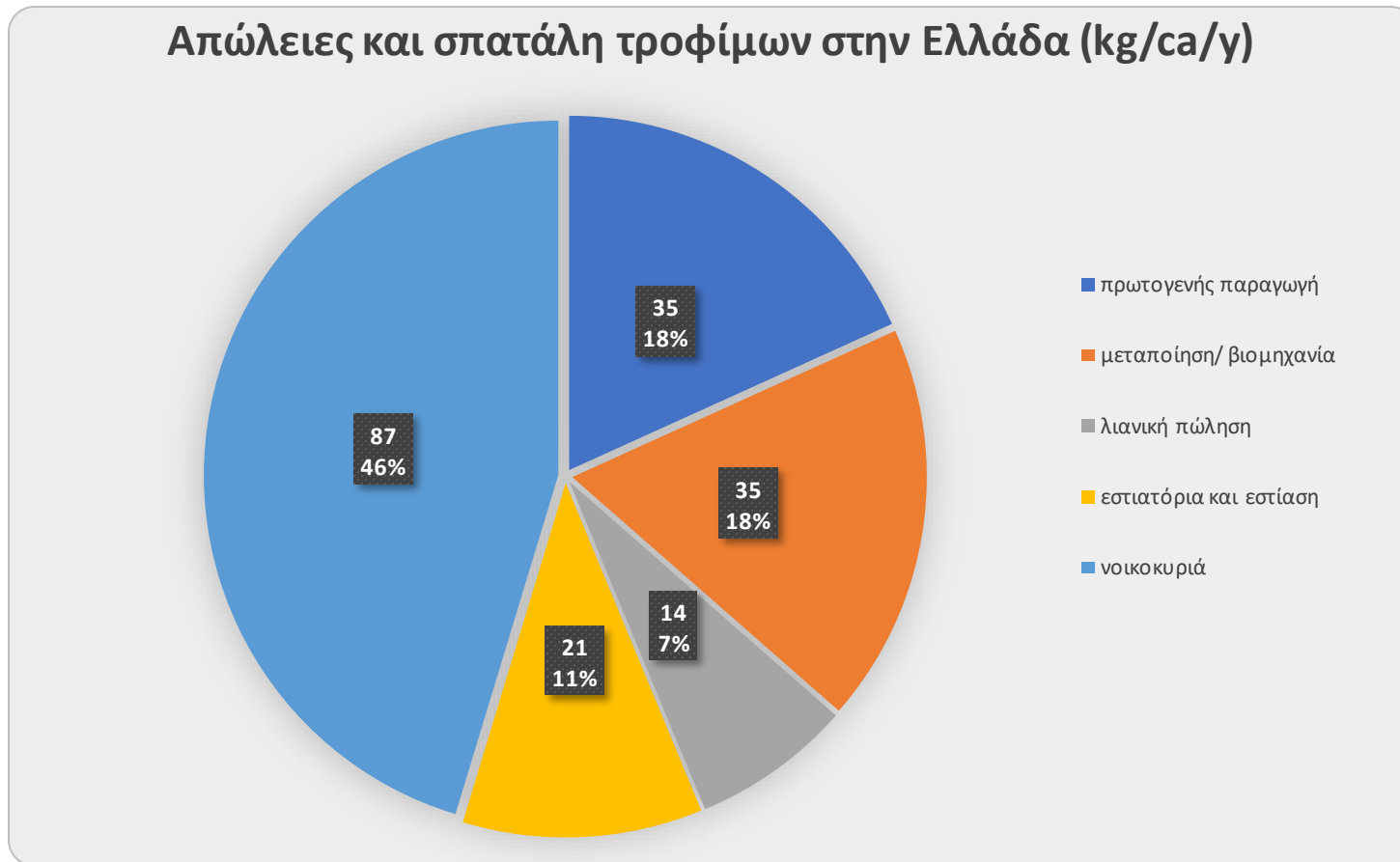

Παγκοσμίως κάθε χρόνο:

- 1.3 δις τόνοι φαγητού σπαταλούνται ή χάνονται σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα
- το φαγητό που πετιέται παράγει αποτύπωμα άνθρακα 3.3 δις τόνων ισοδύναμου CO₂ αερίων θερμοκηπίου
- 250,000 m³ νερού χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή του απορριφθέντος φαγητού
- 28% της καλλιεργήσιμης γης χρησιμοποιήθηκε για να παραχθεί το απορριφθέν φαγητό
- 1/3 των τροφίμων πετιέται ή χάνεται κάθε έτος**

Απώλεια τροφίμων

Καταγράφεται σε κάθε στάδιο της αλυσίδας τροφίμων
Στην Ελλάδα εκτιμάται **100-140 κιλά/ κάτοικο/ έτος**

Εικ. 1. Τροφικά απόβλητα στην Ελλάδα [EUROSTAT 2022]

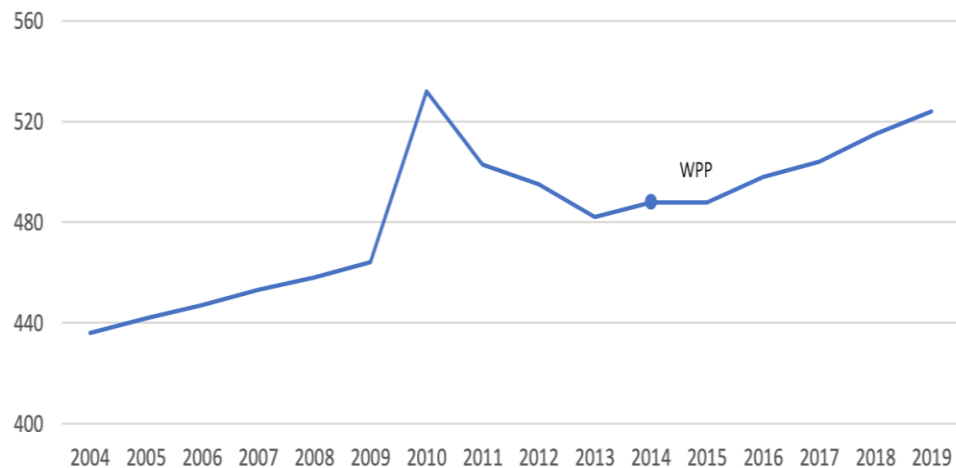

Εικ. 2. Γεωγραφική θέση Δ. Χαλανδρίου

Πληθυσμός	~100.000
Έκταση	10,8 km ²
Δημοτικά Διαμερίσματα	8
Σχολεία	~40
Κοινωνικό παντοπωλείο	1
Επιχειρήσεις εστίασης και πώλησης τροφίμων (εστιατόρια, fast food, φούρνοι, coffee shops, σούπερ μάρκετ, μανάβικα, κρεοπωλεία και ιχθυοπωλεία, ζαχαροπλαστεία)	~300
Μεταποιητικές βιοτεχνίες	3

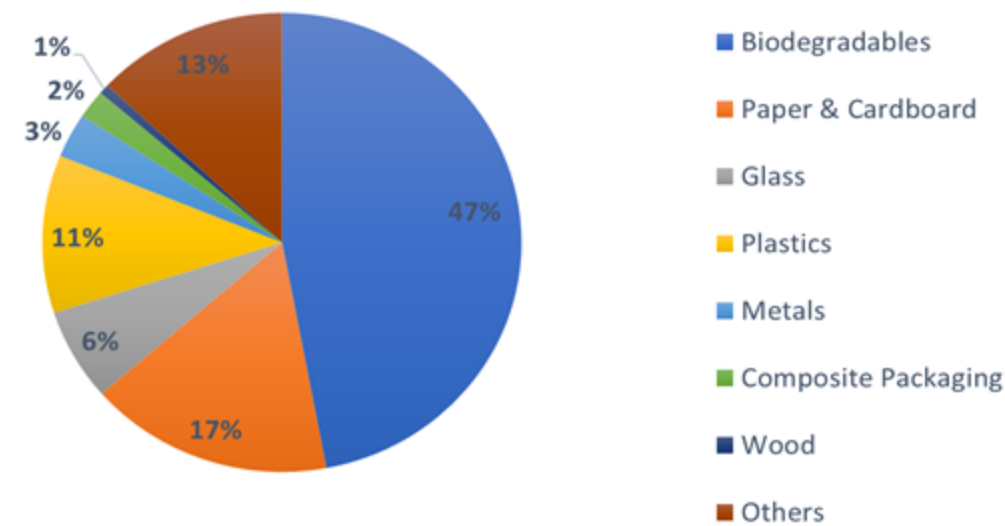
Αστικά στερεά αποβλήτα

Figure 1: Municipal waste generation in Greece (kg per capita), 2004-2019

Source: Eurostat CE Monitoring Framework.

Household MSW Composition, Municipality of Halandri, September 2018

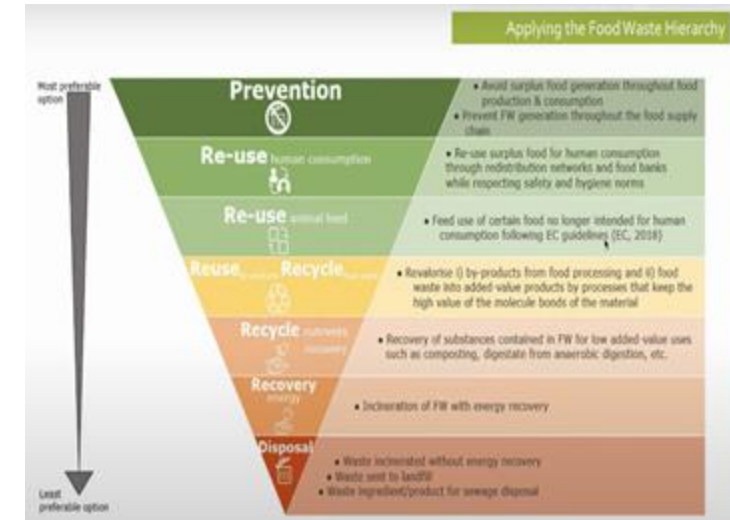

Αστικά στερεά απόβλητα στην Ελλάδα 2004-2018 (κγ/ κάτοικο/ έτος)

Σύσταση αστικών στερεών αποβλήτων Δήμου Χαλανδρίου 2018

Στόχοι Δήμου Χαλανδρίου σχετικά με τα τροφικά απόβλητα

- Μείωση απώλειας τροφίμων, πρόληψη και αναδιανομή (λαϊκές αγορές, μεταποιητικές μονάδες, καταστήματα λιανικής πώλησης, εστίαση και φιλοξενία, σχολεία, οργανισμοί, κάτοικοι)
- Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, εκπαίδευση
- Εκτροπή από τη ταφή με ορθή διαλογή στην πηγή και αξιοποίηση για παραγωγή κομπόστ, βιοαερίου και ενεργειακών προϊόντων (FORBI)

Πυραμίδα ιεράρχησης χρήσης τροφικών αποβλήτων

Horizon, 2016-2020

- ❑ Ξήρανση και τεμαχισμός τροφικών αποβλήτων κουζίνας για παραγωγή FORBI (Food Residue Biomass)
- ❑ Αξιοποίηση του FORBI για παραγωγή: (α) κομποστ, (β) εναλλακτικού καυσίμου για την τσιμεντοβιομηχανία και (γ) βιοαερίου που χρησιμοποιήθηκε ως καύσιμο απορριμματοφόρου βιοαποβλήτων

(α)

(β)

(γ)

Η Μονάδα συστάθηκε τον Οκτώβριο 2022

Horizon 2020

Horizon

Erasmus+

- ❑ Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης
- ❑ Ανάπτυξη στρατηγικής μείωσης απωλειών, ενθάρρυνσης αναδιανομής και αναβάθμισης (redistribution, upcycling)
- ❑ Διεύρυνση δικτύου stakeholders και capacity building
- ❑ Δημοσιότητα εξωστρέφεια

Καταγραφή επιπέδων ΤΑ (Τροφικών Αποβλήτων)

Δημοτικά τμήματα προσχολικής αγωγής (βρεφονηπιακοί σταθμοί)

- Δύο σταθμοί
- Ζύγιση αποτρέψιμων και μη ΤΑ για ένα μήνα

Καταστήματα λιανικής

- Συμπλήρωση ερωτηματολογίων και συνεντεύξεις

Εστιατόρια

- Συμπλήρωση ερωτηματολογίων
- Ημερολόγιο καταγραφής με ζύγιση αποτρέψιμων και μη ΤΑ για 15 ημέρες
- Καταγραφή με ζύγιση αποβλήτων κουζίνας μίας ημέρας και συσχέτιση με κατανάλωση

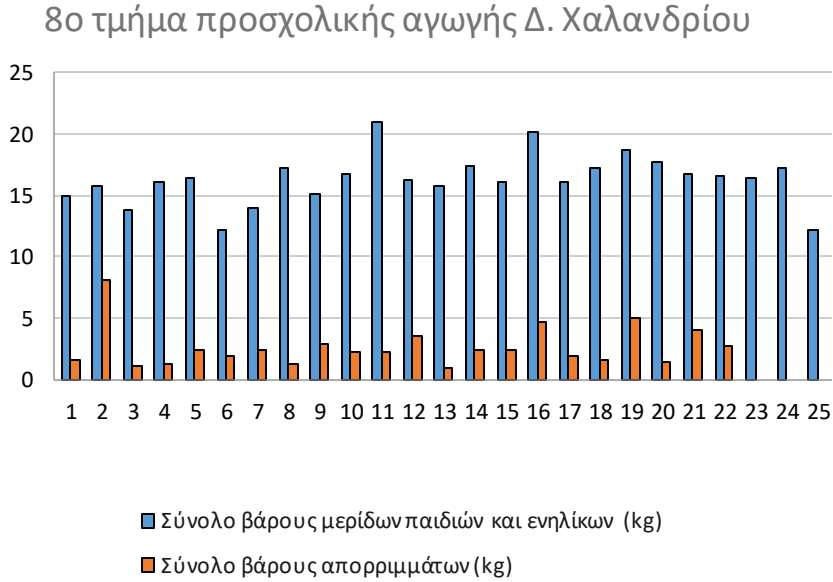
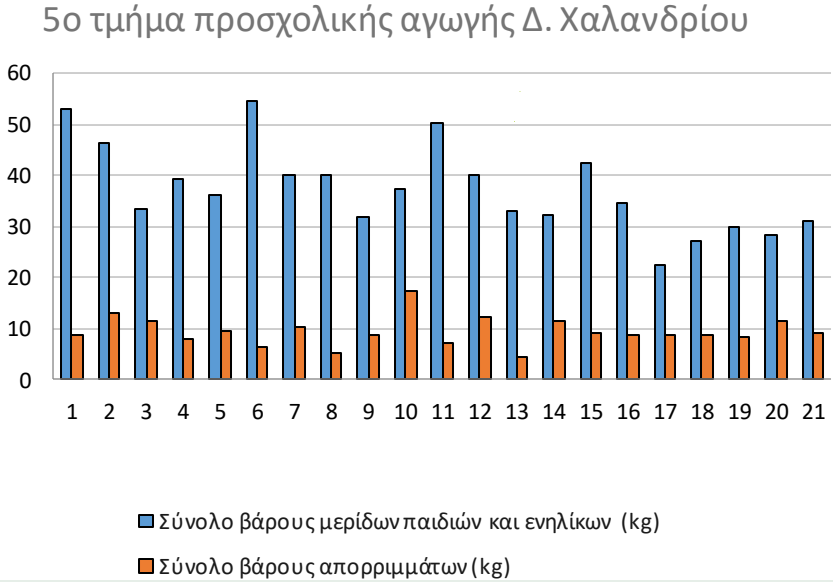
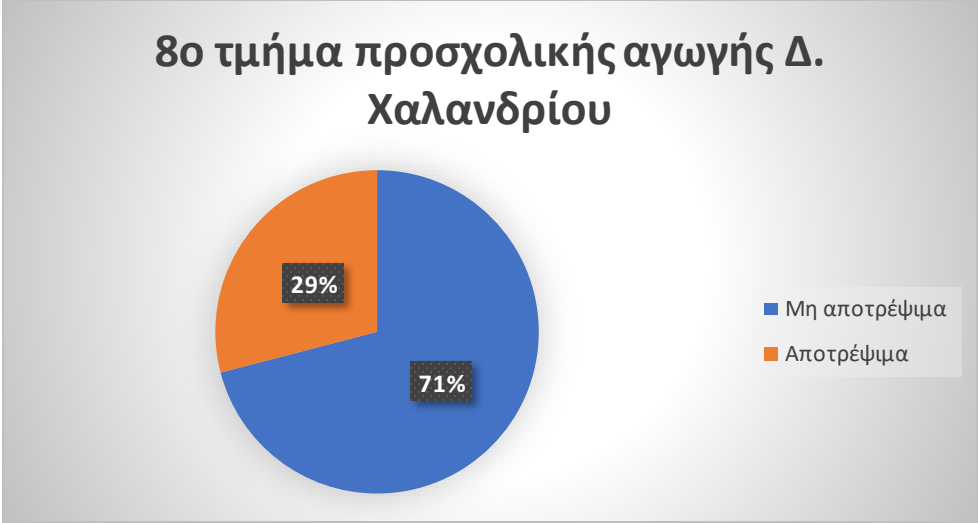
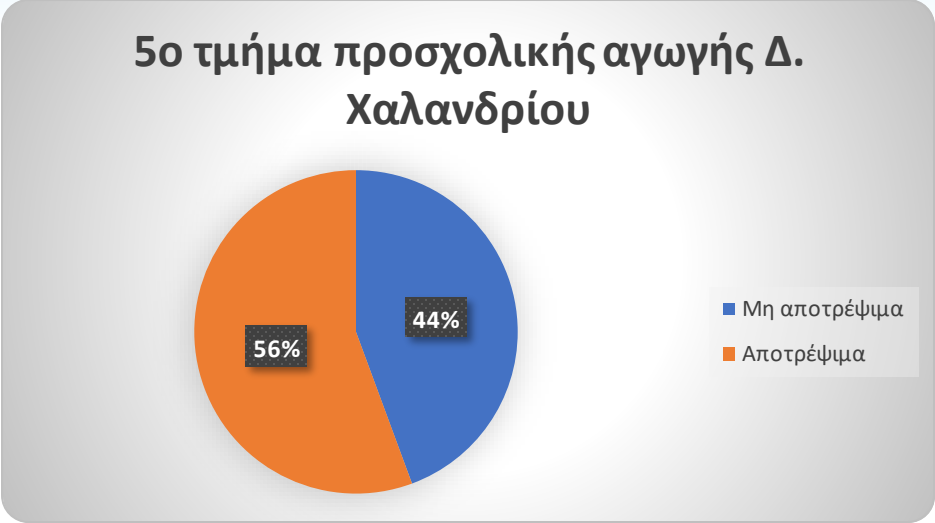
Πολίτες

- Συμπλήρωση ερωτηματολογίων
- Ημερολόγιο καταγραφής με ζύγιση αποτρέψιμων και μη ΤΑ για 15 ημέρες
- Τρεις αναλύσεις σύστασης καφέ κάδου οικιακών αποβλήτων κουζίνας

Σχολεία

- Δύο σχολεία
- Ζύγιση απωλειών σχολικών γευμάτων
- Διάρκεια μίας εβδομάδας

Τμήματα προσχολικής αγωγής & ΤΑ

Τμήματα προσχολικής αγωγής & ΤΑ

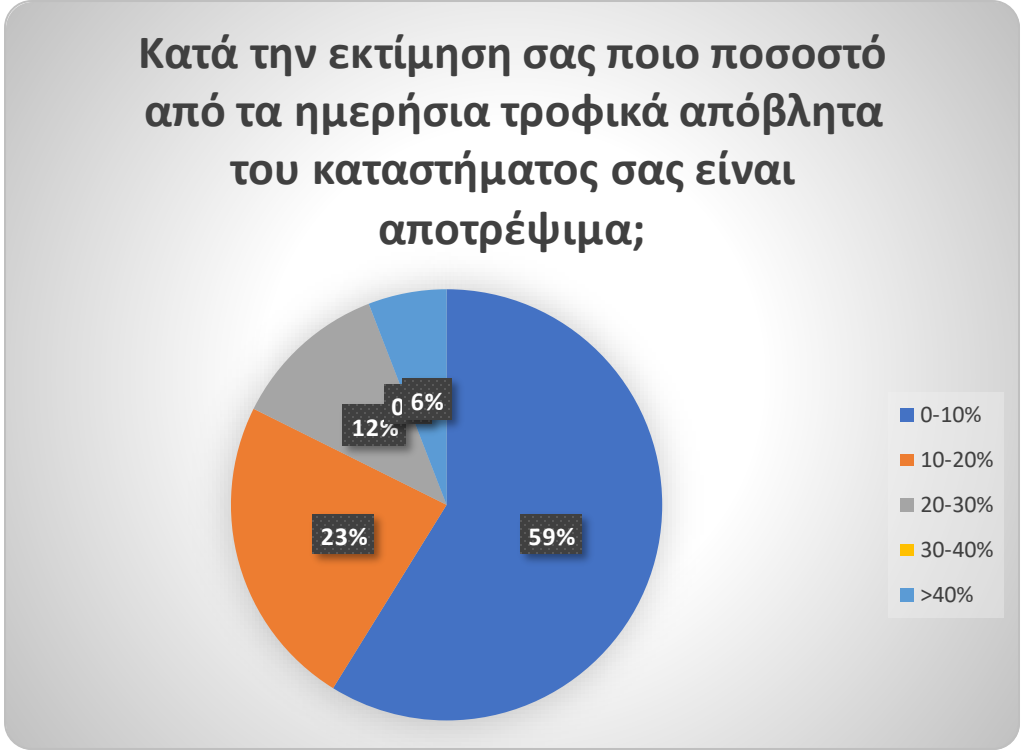
Αποτελέσματα

- 254g FW (5^ο τμήμα) and 161g FW (8^ο τμήμα) για κάθε kg παραχθέντος φαγητού
- δεν υπάρχουν αποτρέψιμα λόγω κακής διαχείρισης
- τα αποτρέψιμα οφείλονται σε μη κατανάλωση φαγητού από το πιάτο

Προτάσεις

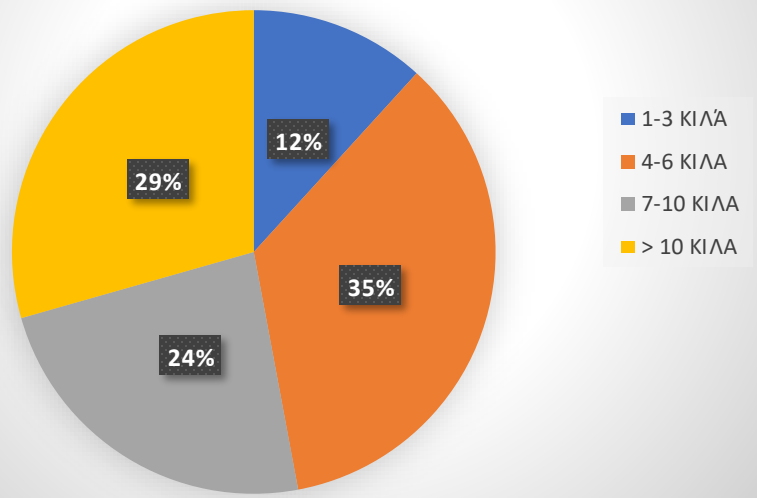
- παροχή φαγητού ίδιας θρεπτικής αξίας και σύμφωνα με το διατροφολόγιο αλλά πιο επιθυμητό από τα παιδιά
- αλλαγή μεγέθους μερίδας, πρόσθετες μερίδες στα παιδιά που θέλουν
- ενημέρωση, εκπαίδευση γονέων και παιδιών

Εστιατόρια ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις & ΤΑ

Εστιατόρια ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις & ΤΑ

Η ημερήσια εκτιμώμενη παραγωγή τροφικών αποβλήτων στο εστιατόριο σας είναι:

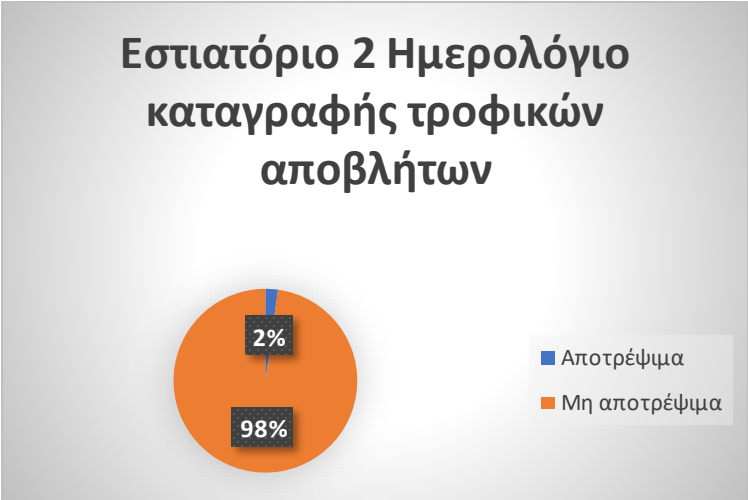
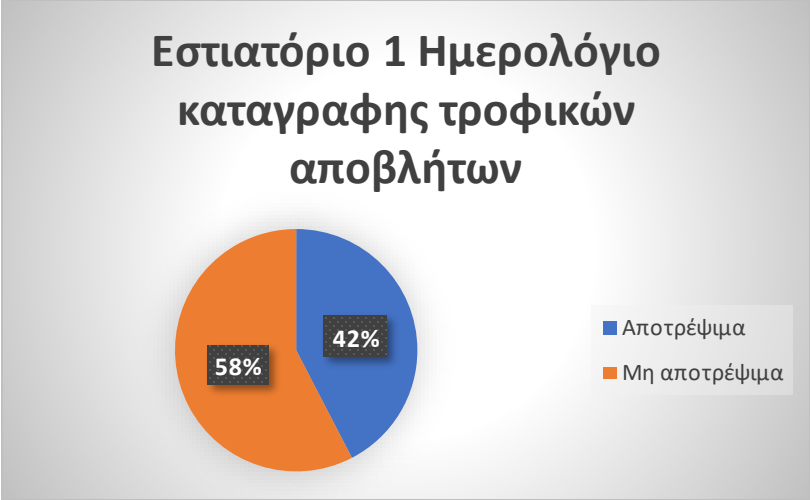

Η μεγαλύτερη ποσότητα τροφικών αποβλήτων στο κατάστημά σας προέρχεται κατά τη γνώμη σας από:

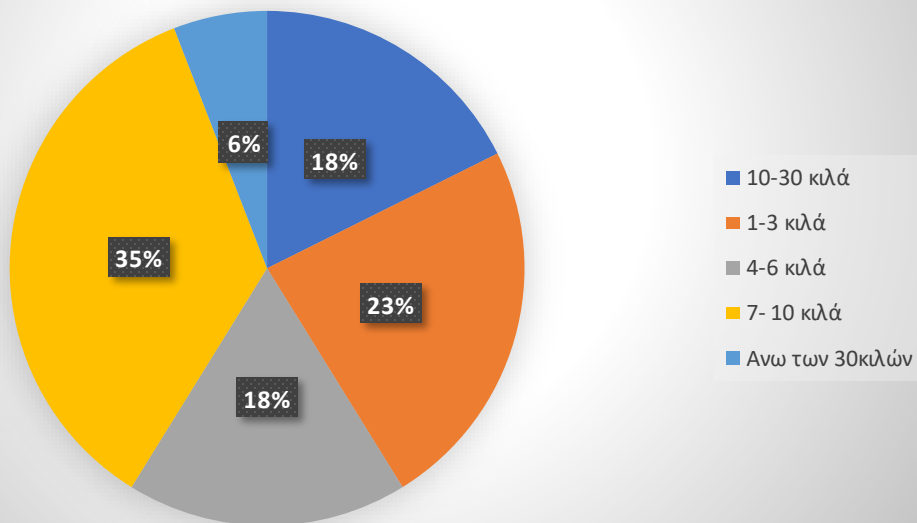
Εστιατόρια ημερολόγια & ΤΑ

Καταγραφή 15 ημερών

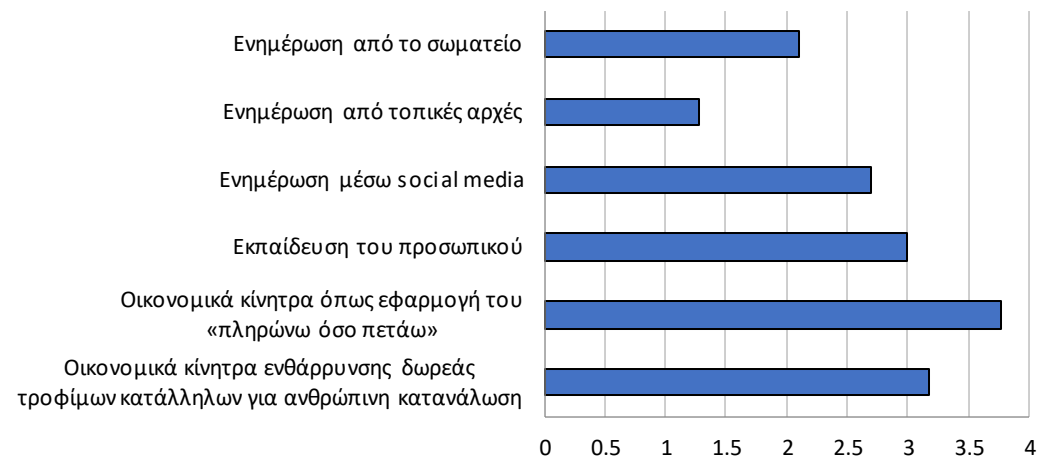

Λιανικής ερωτηματολόγια & ΤΑ

Η ημερήσια εκτιμώμενη παραγωγή
 τροφικών αποβλήτων στο κατάστημά σας
 είναι:

Ποια από τα παρακάτω μέτρα πιστεύετε ότι θα σας
 βοηθούσαν ώστε να μειώσετε την ποσότητα τροφίμων
 που απορρίπτονται στο κατάστημα σας;

Εστιατόρια, λιανικής & ΤΑ

Αποτελέσματα

- ❑ στα εστιατόρια η μεγαλύτερη απώλεια τροφίμων οφείλεται στην προετοιμασία των φαγητών (μη αποτρέψιμα)
- ❑ τα περισσότερα αποτρέψιμα ΤΑ στα εστιατόρια είναι το υπόλειμμα πιάτου πελάτη

Προτάσεις

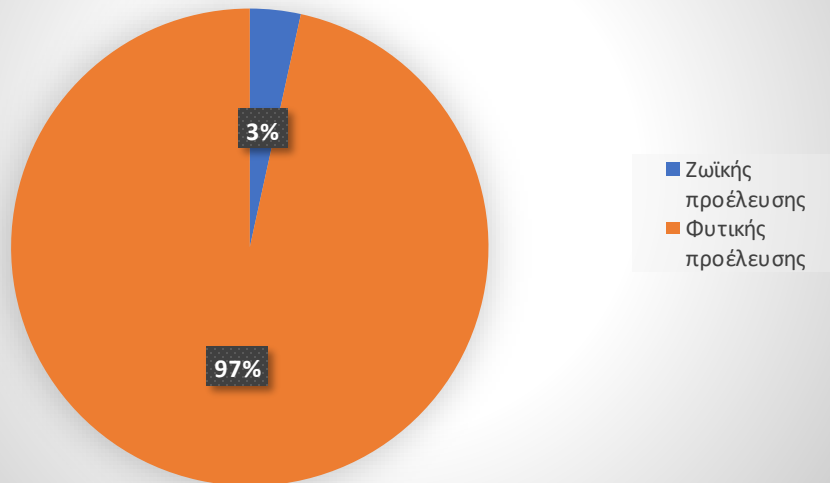
- ❑ υπάρχει μεγάλο περιθώριο για ενίσχυση δωρεών τροφίμων και προσφορών όπως το φαγητό που περισσεύει σε πακέτο ή εφαρμογών για μεταπώληση
- ❑ η επιμόρφωση του προσωπικού θεωρείται κομβικής σημασίας
- ❑ διανομή και ορθή χρήση του καφέ κάδου

Νοικοκυριά & ΤΑ, αναλύσεις καφέ κάδου

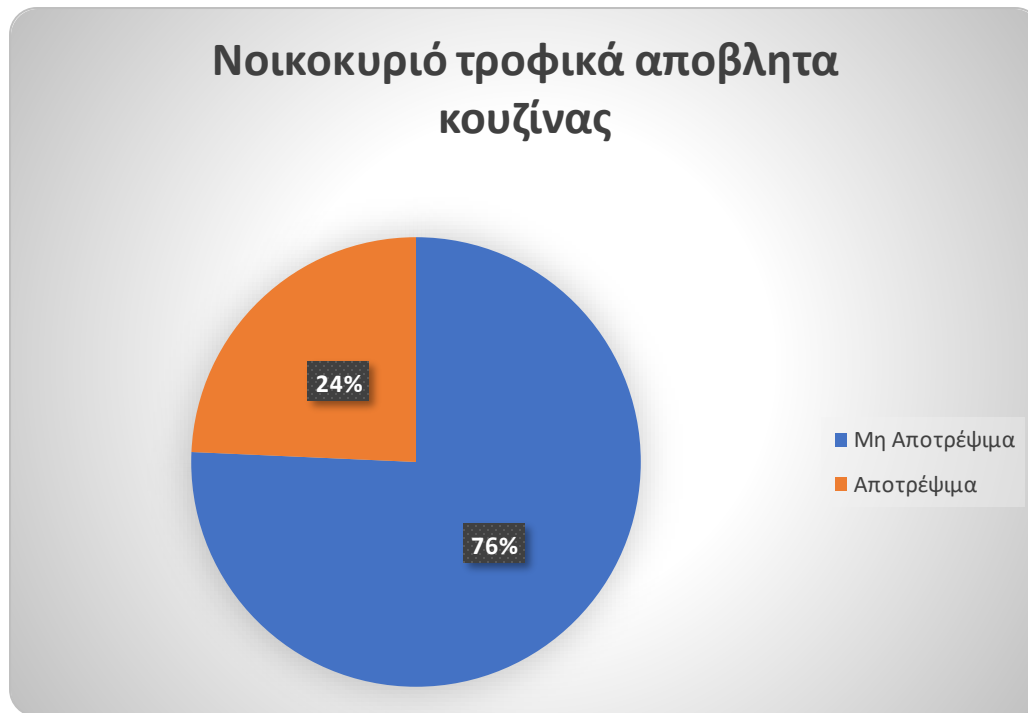
- ανάλυση σύστασης καφέ κάδου οικιακών απορριμμάτων κουζίνας
- τρεις αναλύσεις με συνολικό αναλυθέν βάρος 244 kg
- 85% του περιεχομένου ήταν Household Food Waste (HFW), 15% συσκευασία και ξένα σώματα

Σύσταση περιεχομένου καφέ κάδου
(σύνολο τριών αναλύσεων)

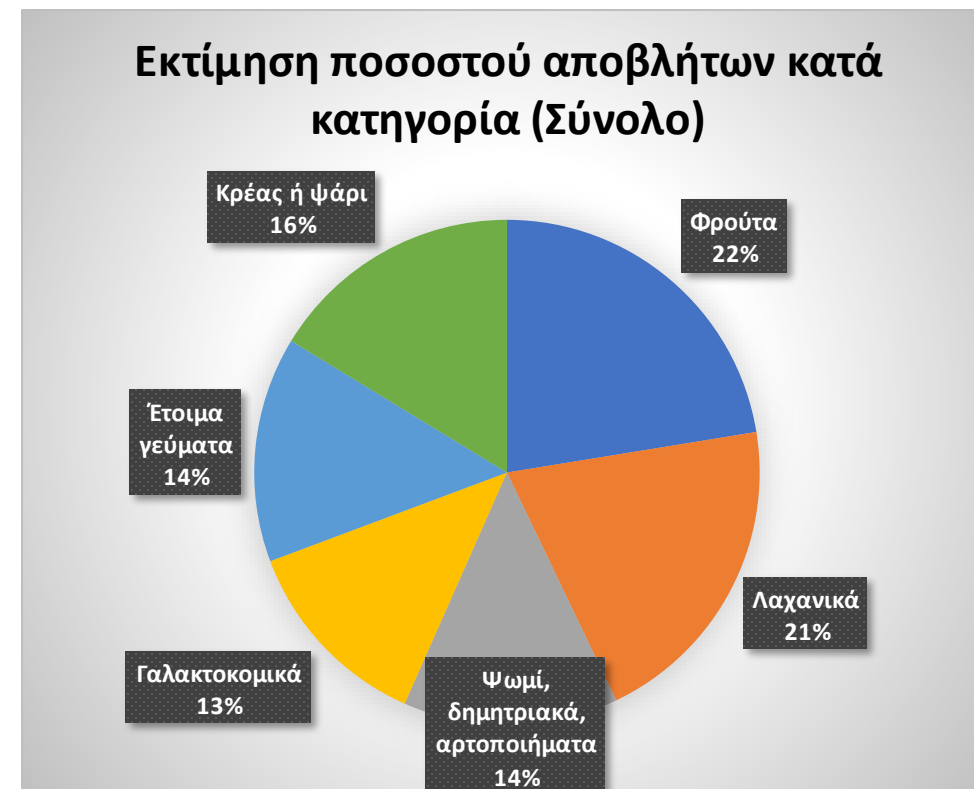

Νοικοκυριά & ΤΑ, ημερολόγια καταγραφής 15 ημ.

- 22 νοικοκυριά, με Μ.Ο. 2.8 άτομα/ νοικοκυριό
- Μ.Ο. ΤΑ **0.352 kg/κάτοικο/ημέρα, δηλαδή 128 kg/κάτοικο/έτος**

Νοικοκυριά & ΤΑ, ερωτηματολόγια

Νοικοκυριά & ΤΑ

Μέθοδος	Ημερήσια ποσότητα ΤΑ (kg)	Αποτρέψιμα ΤΑ (%)	Μη αποτρέψιμα ΤΑ (%)
Ανάλυση σύστασης	-	25	75
Ημερολόγια	0,352	25	75
Ερωτηματολόγια	0,25	32	68

- ❑ τα ΤΑ είναι κυρίως φυτική προέλευσης (75-97%)
- ❑ τα αίτια αποτρέψιμων ΤΑ είναι εξίσου μοιρασμένα σε (α) υπόλειμμα πιάτου, (β) πλεόνασμα, (γ) ληγμένο/ χαλασμένο
- ❑ οι περισσότεροι υποτιμούν τις παραγόμενες ποσότητες
- ❑ 2/3 των ερωτηθέντων χρησιμοποιούν τον καφέ κάδο

Προτάσεις

- ❑ χρήση καφέ κάδου και εκπαίδευση σε κομπόστ
- ❑ η μεγάλη ποσότητα απαιτεί τοπική αξιοποίηση

Σχολικά γεύματα & ΤΑ

- ❑ net weight φαγητού που διατέθηκε ήταν 128 kg/ ημέρα (Μ.Ο.)
- ❑ 66,56 kg/day, δηλαδή 52% πήραν τα παιδιά εκτός σχολείου, είναι τα παιδιά που δεν συμμετέχουν στο ολοήμερο
- ❑ 61,44 kg/ ημέρα, το 48%, δόθηκε στο ολοήμερο. Τα 10, 44 kg μένουν ως κλειστές μερίδες για διαχείριση.
- ❑ στα σχολεία ανοίχθηκε προς κατανάλωση το 31% επί του συνόλου
- ❑ το 26% από αυτό κατέληξε στα σκουπίδια αν και ήταν όλο σχεδόν αποτρέψιμο

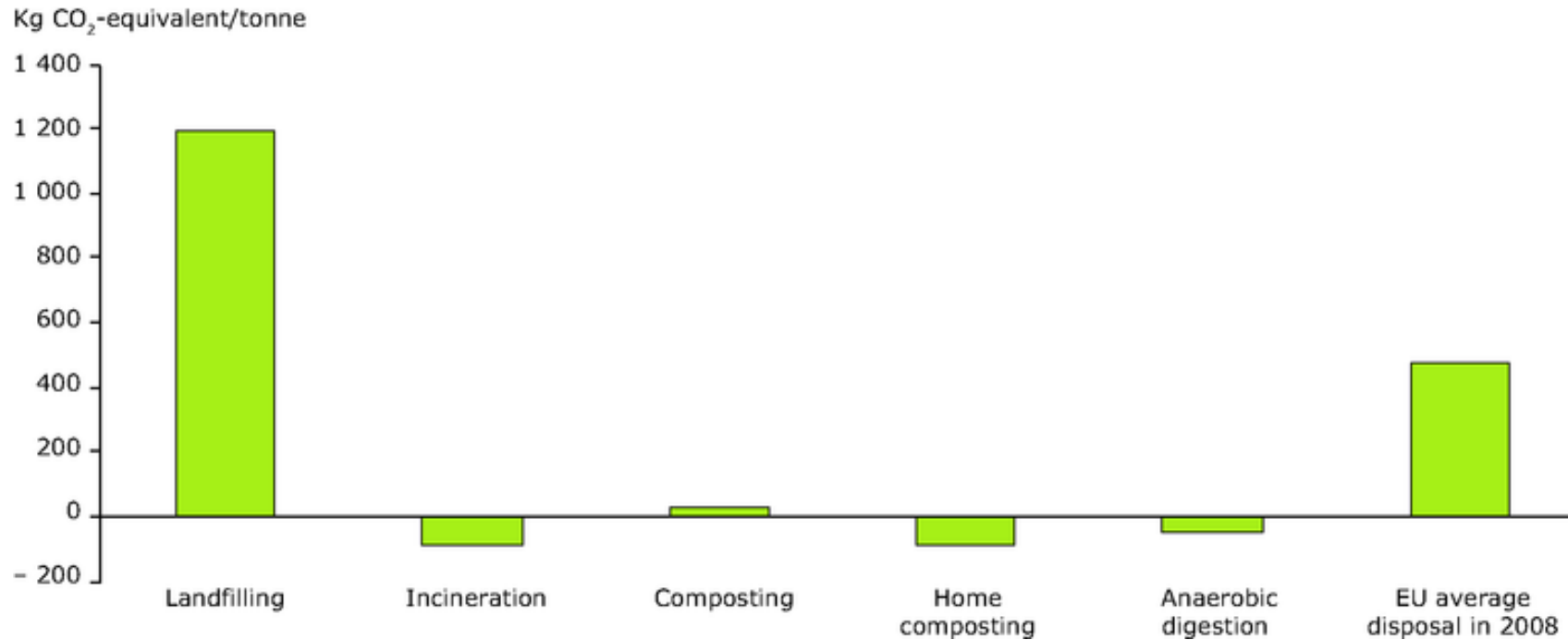
Σχολικά γεύματα & ΤΑ

Work in progress...

Τα ευρήματα θα αναλυθούν και αξιολογηθούν

Επεξεργασία αστικών στερεών αποβλήτων και ατμοσφαιρική ρύπανση

Καθαρές εκπομπές kg CO₂-eq ανά μέθοδο επεξεργασίας 1 τόνου αποβλήτων κουζίνας και κήπου σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πρακτορείο Περιβάλλοντος

Μείωση Απωλειών Τροφίμων

- ❑ Η περίπτωση του Δήμου Χαλανδρίου αποτελεί «ζωντανό» εργαστήριο
- ❑ η μεγάλη ποσότητα απαιτεί τοπική αξιοποίηση
- ❑ η σωστή χρήση καφέ κάδου και εκπαίδευση σε κομποστοποίηση είναι βιώσιμες επιλογές
- ❑ η κυκλική οικονομία επιτάσσει περαιτέρω αξιοποίηση
- ❑ η μεταποίηση θα μελετηθεί για παραγωγή τροφών για ανθρώπινη κατανάλωση από ΤΑ (upcycling). Εάν αυτό δεν είναι εφικτό τότε θα εξεταστούν ως ζωοτροφή
- ❑ η πρωτογενής παραγωγή σε φρούτα και λαχανικά στις λαϊκές αγορές για δωρεά στο παντοπωλείο

Μείωση Απωλειών Τροφίμων στον Δήμο Χαλανδρίου

Ενθαρρυντικά θετικά αποτελέσματα στο ένα έτος δραστηριοτήτων
 Τρία βραβεία

Μείωση Απωλειών Τροφίμων στον Δήμο Χαλανδρίου

#σώζουμε τρόφιμα στο Χαλάνδρι (facebook)
foodsave@halandri.gr

Ευχαριστούμε για την πρόσκλησή σας

